

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์งบประมาณหมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ระหว่างปีงบประมาณ 2532 ถึงปีงบประมาณ 2534
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณหมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ระหว่างปี 2532 ถึงปีงบประมาณ 2534 ตามตัวแปรคือ ขนาดของโรงเรียนและระดับการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จำนวน 38 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสำรวจชนิดกาเครื่องหมายและเติมข้อความ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลและสภาพทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสำรวจค่าใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน วัสดุ

ปีงบประมาณ 2532-2534 พร้อมข้อเสนอแนะ

2. เอกสารสมุดคู่มือเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการ (หน่วยงานย่อย) แบบ 301 และ ใบเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการ แบบ 350

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 โดยนำแบบสำรวจพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร จัดส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 โรงเรียน เพื่อดำเนินการกรอกแบบสำรวจ แล้วส่งคืนมายังผู้วิจัยภายใน 20 วัน ผู้วิจัยได้รับแบบสำรวจกลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 38 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้เดินทางไปที่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แล้วขอเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการขอถ่ายสำเนาเอกสารจากสมุดคู่มือเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการ (แบบ 301) และใบเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการ (แบบ 350)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ค่าดัชนี อัตรากារเพิ่ม-ลด เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ในปีงบประมาณ 2532-2534 จำนวน 38 โรงเรียน

2. หาค่าอัตราส่วน เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบดัชนีค่าใช้จ่ายงบประมาณ หมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามขนาดของโรงเรียนและระดับการจัดการเรียนการสอน ในปีงบประมาณ 2532-2534

3. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายงบประมาณ หมวดค่าตอบแทน ใช้น้อยและวัสดุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามขนาดของโรงเรียนและระดับการจัดการเรียนการสอน ปีงบประมาณ 2532-2534

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้น้อยและวัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ปีงบประมาณ 2532-2534 จำนวน 38 โรงเรียน พบว่า ค่าใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้น้อยและวัสดุ ซึ่งประกอบด้วยค่าตอบแทน ค่าใช้น้อย ค่าวัสดุรวมกันแล้วโรงเรียนมัศึกษามีลักษณะการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งแต่ละปีงบประมาณมีค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท ดังนี้

1.1 ปีงบประมาณ 2532 ค่าวัสดุสูงสุด ร้อยละ 67.07 ค่าใช้น้อยค่าสูงสุด ร้อยละ 5.05

1.2 ปีงบประมาณ 2533 ค่าวัสดุสูงสุด ร้อยละ 56.73 ค่าใช้น้อยค่าสูงสุด ร้อยละ 11.06

1.3 ปีงบประมาณ 2534 ค่าวัสดุสูงสุด ร้อยละ 52.08 ค่าใช้น้อยค่าสูงสุด ร้อยละ 21.99

2. ดัชนีค่าใช้จ่ายงบประมาณ หมวดค่าตอบแทน ใช้น้อยและวัสดุ ปีงบประมาณ 2532-2534 พบว่า ดัชนีค่าใช้จ่ายภาพรวม มีค่าเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยในปีงบประมาณ 2532 ค่าวัสดุ มีค่าดัชนีสูงสุด 125,783.57 บาท ค่าใช้น้อยค่าสูงสุด 9,468.46 บาท ปีงบประมาณ 2533 ค่าวัสดุ มีค่าดัชนีสูงสุด 111,452.14 บาท ค่าใช้น้อยค่าสูงสุด 21,721.03 บาท ปีงบประมาณ 2534 ค่าวัสดุ มีค่าดัชนีสูงสุด 126,759.95 บาท ค่าใช้น้อยค่าสูงสุด 53,525.04 บาท

3. อัตราการ เพิ่ม-ลด ค่าใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้น้อยและวัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ 2532-2534 พบว่า

3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นในปี 2533 ลดลงในปี 2534
ค่าใช้สอยเพิ่มขึ้นทุกปี ค่าวัสดุลดลงในปี 2533 และเพิ่มขึ้นในปี 2534

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง ค่าตอบแทน และค่าใช้สอยเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนค่าวัสดุ
ลดลงในปี 2533 เพิ่มขึ้นในปี 2534

3.3 โรงเรียนขนาดเล็ก ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนค่าใช้สอยและค่าวัสดุ
เพิ่มขึ้นในปี 2533 และลดลงในปี 2534

3.4 โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ค่าตอบแทน
เพิ่มขึ้นทุกปี ค่าใช้สอยเพิ่มขึ้นในปี 2533 และลดลงในปี 2534 ค่าวัสดุลดลงทุกปี

3.5 โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นในปี 2533 ลดลงในปี 2534 ค่าใช้สอยเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนค่าวัสดุ
ลดลงในปี 2533 เพิ่มขึ้นในปี 2534

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนดัชนีค่าใช้จ่ายงบประมาณ หมวดค่าตอบแทน
ใช้สอยและวัสดุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามขนาดและระดับการจัดการเรียนการสอน
ปีงบประมาณ 2532-2534 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีอัตราส่วนการใช้จ่ายค่าตอบแทนและค่า
ใช้สอยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ยกเว้นค่าวัสดุต่ำกว่า ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง
มีอัตราส่วนค่าตอบแทนสูงกว่าขนาดเล็ก ยกเว้นค่าใช้สอยและค่าวัสดุต่ำกว่าขนาดเล็ก ด้าน
โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีอัตราส่วนค่าใช้จ่าย
ค่าตอบแทน และค่าใช้สอยที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ยกเว้นค่าวัสดุมีอัตราส่วนที่ต่ำกว่า

5. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน
ค่าใช้จ่าย งบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ตามตัวแปรที่ศึกษา ปีงบประมาณ
2532-2534 พบว่า

5.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เพิ่มขึ้นทุกปี ($\bar{X} = 296,100.56,$
 $308,536.25, 390,870.46$ ตามลำดับ) และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) เพิ่มขึ้น
(C.V. = 64.96, 77.91, 124.76 ตามลำดับ)

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ลดลงในปี 2533 เพิ่มขึ้นในปี 2534 ($\bar{X} = 153,772.62, 152,219.68, 273,152.42$ ตามลำดับ) และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) เพิ่มขึ้นทุกปี (C.V. = 36.34, 37.63, 96.41 ตามลำดับ)

5.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เพิ่มขึ้นในปี 2533 ลดลงในปี 2534 ($\bar{X} = 161,807.48, 176,139.65, 158,007.13$ ตามลำดับ) และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) ลดลงในปี 2533 เพิ่มขึ้นในปี 2534 (C.V. = 68.59, 52.14, 54.40 ตามลำดับ)

5.4 โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ลดลงทุกปี ($\bar{X} = 192,308.23, 163,418.16, 157,917.89$ ตามลำดับ) และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) ลดลงในปี 2533 เพิ่มขึ้นในปี 2534 (C.V. = 74.86, 34.91, 49.67 ตามลำดับ)

5.5 โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เพิ่มขึ้นทุกปี ($\bar{X} = 201,451.56, 218,007.03, 299,137.07$ ตามลำดับ) และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) เพิ่มขึ้นทุกปี (C.V. = 73.24, 78.41, 144.96 ตามลำดับ)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ปีงบประมาณ 2532-2534 ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า

1. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ พบว่า โรงเรียนใช้จ่ายค่าวัสดุสูงสุดทุกปีงบประมาณ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในช่วงปีงบประมาณ 2532-2534 เป็นช่วงเวลาที่โรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดกรมสามัญศึกษาได้เร่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย

ของกรมสามัญศึกษา จึงจำเป็นต้องเพิ่มการลงทุนทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตร ตำรา หนังสือเรียน และจัดหาครุภัณฑ์และวัสดุที่เหมาะสม ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน โรงเรียนต่าง ๆ ได้ใช้ความพยายามอย่างสูงที่จะได้ครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ในสาขาวิชาที่จะพัฒนาความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันดา รักษ์พลเมือง และคนอื่น ๆ (2527 : 304) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวโน้มการศึกษาในระบบโรงเรียนในช่วงระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และ 7 พบว่า การมัธยมศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากหลังการปฏิรูปการศึกษา และการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 ผลการวิจัยของ ธีระพงษ์ ลาภบุญเรือง (2534 : บทคัดย่อ) พบว่า นวัตกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ นวัตกรรมการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ คือ การสอนผู้เรียนเป็นรายบุคคลสัมพันธ์กับลักษณะของนวัตกรรม และงบประมาณ อีกประการหนึ่งที่โรงเรียนต่าง ๆ มีข้อควรใช้จ่ายค่าวัสดุสูงมาก เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนงานและโครงการในแผนงานหลักคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญศักดิ์ ไผตรีจิตร (2533 : 99) ที่วิเคราะห์แผนปฏิบัติการประจำปี ปีการศึกษา 2530-2532 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า จำนวนงานและโครงการในแผนงานตามแผนงานหลักคุณภาพการศึกษา เมื่อวิเคราะห์ 3 ปีการศึกษาเรียงลำดับมากที่สุด และรองลงไปได้ดังนี้ แผนงานส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนวิชาสามัญ จำนวน 434 งานและโครงการ แผนพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาชีพ จำนวน 358 งานและโครงการ

ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า มีการใช้จ่ายค่าวัสดุ แต่ก็มีแนวโน้มการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทุกปีงบประมาณที่เป็นเช่นนั้น เพราะ ได้รับการจัดสรรจากกรมสามัญศึกษาในแต่ละปีงบประมาณน้อย ส่วนมากแล้วโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรจากกรมเป็นค่าตอบแทน และค่าวัสดุ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันต์ บำรุงไทย (2522) พบว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม ในช่วงปีการศึกษา 2516 ถึง 2520 เพิ่มขึ้นทุกปีตามลำดับ โดยปีการศึกษา 2517 มีการเพิ่มงบประมาณสูงสุด และปีการศึกษา 2520 มีการเพิ่มงบประมาณต่ำสุด ค่าใช้จ่ายหมวด

ต่าง ๆ หมวดเงินเดือนมีค่าใช้จ่ายสูงสุดคือ ระหว่างร้อยละ 87.09 ถึง 92.88 ของงบประมาณทั้งหมด หมวดค่าใช้จ่ายอื่นมีค่าใช้จ่ายต่ำสุดคือ ระหว่างร้อยละ 0.42 ถึง 1.34 ของงบประมาณทั้งหมด

ด้านค่าตอบแทน พบว่า มีการใช้จ่ายสูงสุดในปีงบประมาณ 2533 (ค่าดัชนี 63,285 บาท/โรงเรียน) เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2532 คิดเป็นร้อยละ 21.03 แต่ลดลงในปี 2534 คิดเป็นร้อยละ 0.28 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะค่าใช้จ่ายด้านค่าตอบแทนในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมากแล้วจะเบิกจ่ายในลักษณะเป็นค่าเช่าบ้าน ดังนั้นอัตราการใช้จ่ายจะสูงหรือต่ำก็ขึ้นอยู่กับจำนวนครูที่เบิกค่าเช่าบ้าน แต่ด้วยในช่วงปีงบประมาณ 2532 ถึง 2534 มีจำนวนครูที่เบิกค่าเช่าบ้านค่อนข้างคงที่ จึงเป็นผลให้ค่าดัชนีค่าใช้จ่ายด้านค่าตอบแทน มีอัตราเพิ่ม-ลดไม่สูงหรือต่ำแตกต่างกันมากนัก

2. ค่าใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ ใช้จ่ายสูงสุดในด้านค่าตอบแทน รองลงมาคือ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่เป็นเช่นนี้เพราะจำนวนบุคลากรของโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงทำให้ยอดเงินงบประมาณค่าตอบแทนรวมกันแล้วสูงกว่ายอดเงินงบประมาณค่าตอบแทนของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก (ค่าตอบแทนส่วนมากเป็นค่าเช่าบ้าน) ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 169) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการมัธยมศึกษา พบว่า สำหรับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียนนั้น ในด้านบุคลากรทางการศึกษาคือ ครูนั้น ในส่วนของสวัสดิการครู โรงเรียนขนาดใหญ่มีครูลาศึกษาต่อในอัตราส่วนที่สูง และมีครูที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในอัตราส่วนที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ แต่โรงเรียนขนาดเล็กมีอัตราส่วนดังกล่าวต่ำสุด ทั้ง ๆ ที่มีครูที่เข้าบ้านอยู่มากที่สุด

2.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าใช้จ่ายหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุรองลงมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่และสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น มีแนวโน้ม

การใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนค่าวัสดุมีค่าใช้จ่ายลดลงในปี 2533 และเพิ่มขึ้นในปี 2534 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับดัชนีค่าตอบแทนและค่าใช้สอยแล้วจะมีอัตราเพิ่ม-ลดน้อยกว่า แสดงถึงผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในด้านค่าวัสดุของโรงเรียนขนาดกลาง มีแนวโน้มที่ไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามปีงบประมาณ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในช่วงปี 2532-2534 กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกันระหว่างกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ทำให้จำนวนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมมีจำนวนลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในระดับอำเภอและระดับตำบล จึงส่งผลถึงปริมาณการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนลดลงด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุปราณี บัวงามดี (2533 : 106) ที่วิเคราะห์งบประมาณแผนงานจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก ระหว่างปีงบประมาณ 2528-2532 พบว่า เมื่อรวมทุกหมวดจ่ายได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปี หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ และหมวดครุภัณฑ์ ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นบ้างลดบ้างไม่แน่นอน นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่าในปี 2533 โรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่มักจะนำเงินนอกงบประมาณมาใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุแทนเงินงบประมาณ จึงทำให้ยอดค่าใช้จ่ายงบประมาณลดลง ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญศักดิ์ โมศรีจิตร (2533 : 109 - 110) ที่วิเคราะห์แผนปฏิบัติการประจำปี ปีการศึกษา 2530-2532 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การวิเคราะห์เงินนอกงบประมาณเพื่อเป็นรายจ่ายตามงาน และโครงการจำแนกตามหมวดเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ใช้เงินนอกงบประมาณโดยเฉพาะเงินบำรุงการศึกษา ในหมวดค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุมากที่สุด

2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าใช้จ่ายรวมหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุค่าสูงสุด แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างประเภทของค่าใช้จ่ายแล้ว ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายค่าวัสดุสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ คิดเป็นอัตราส่วนขนาดเล็กต่อขนาดกลางต่อขนาดใหญ่ 1:1.19:2.04 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะในช่วงระหว่างปี

2532-2534 เป็นช่วงของการเริ่มปฏิบัติตามแผนงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กจะได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรมสามัญศึกษาเป็นเงินชดเชยบำรุงการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษาได้น้อย และนอกจากนี้ยังได้รับการยกเว้นการเก็บค่าบำรุงการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่เข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยกรมสามัญศึกษาจะจัดสรรเงินชดเชยมาให้ เป็นค่าวัสดุเป็นส่วนใหญ่ และนอกจากนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง ได้นำเงินนอกงบประมาณซึ่งสามารถจัดเก็บได้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มาใช้เป็นค่าวัสดุแทนเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากกรมสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 ก) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการมัธยมศึกษา พบว่า ในด้านการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงิน รัฐได้จัดสรรให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กหรือโรงเรียนระดับตำบล ในด้านงบประมาณต่อหัวนักเรียนมีอัตราค่อนข้างสูง ส่วนเงินบริจาคและเงินบำรุงการศึกษาต่อหัวนั้น สูงมากในโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และผลการวิจัยของ อนันต์ บำรุงไทย (2522) ได้ศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หากพิจารณาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาจากเงินงบประมาณประเภทเดียว และเงินงบประมาณรวมกับเงินนอกงบประมาณ ตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีความเสมอภาคเป็นที่น่าพึงพอใจน้อยกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก และความเสมอภาคของการลงทุนการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมืองมีความเสมอภาคเป็นที่น่าพอใจน้อยกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเมือง

3. ค่าใช้จ่ายหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามระดับการจัดการเรียนการสอน พบว่า ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าใช้จ่ายค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุรวมน้อยกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ทั้งนี้เพราะจำนวนห้องเรียน นักเรียน อาคาร ตลอดทั้งสื่อ วัสดุการสอน เครื่องมือ เครื่องใช้ และโปรแกรมการสอนที่แตกต่างกัน ซึ่งโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยม

ศึกษาตอนต้นและตอนปลายเป็นระดับโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีมากกว่า ทำให้ค่าใช้จ่ายมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี แต่งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาแต่ละปีมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ ต้องใช้จ่ายจากเงินบำรุงการศึกษาอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งมีอยู่เพียงจำกัด บางครั้งก็ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ ซึ่งมีผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับเงินบำรุงการศึกษาไว้คือ คุชฎี ภาชนะพรหม (2533 : 122 - 123) ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำแผนการใช้เงินบำรุงการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติแตกต่างกันในเรื่องเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน เนื่องจากแต่ละโรงเรียนเก็บเงินบำรุงการศึกษาไม่เท่ากัน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก บางโรงเรียนเก็บได้น้อยไม่เพียงพอในการบริหาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้อาจนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการจัดทำงบประมาณหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ให้มีประสิทธิภาพ และตรงตามความเป็นจริง เกิดความเสมอภาคยิ่งขึ้น

1.2 ด้านค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีอัตราค่าใช้จ่ายสูงมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเงินค่าเช่าบ้าน ฉะนั้นควรจะหาทางลดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ลงเพื่อเป็นการลดภาระของรัฐในส่วนนี้ โดยรัฐควรสนับสนุนให้ข้าราชการครูได้มีโอกาสได้รับสวัสดิการในด้านการเช่าบ้านหรือกู้เงินเพื่อซื้อบ้านเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง

1.3 ด้านค่าใช้จ่ายสอย จากแนวโน้มการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายโรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับมากขึ้น แต่โรงเรียนขนาดเล็กยังอยู่ในอัตราคงที่ ซึ่งในความเป็นจริงโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางสามารถจะจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษาได้มากกว่าและสามารถนำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายสอยได้ แต่โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะไม่มีรายได้ในการจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษา ประกอบกับส่วนใหญ่จะอยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ฉะนั้นรัฐควรจัดสรรงบประมาณในหมวดค่าใช้จ่ายสอยมาสนับสนุนโรงเรียนขนาดเล็กมากขึ้น

1.4 ด้านค่าใช้จ่ายค่าวัสดุ จากแนวโน้มการจัดสรรเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ยังมีเงินบำรุงการศึกษารองรับเป็นค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว อัตราการได้รับการจัดสรรในหมวดนี้จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นไปตามปีงบประมาณ แต่โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ยังไม่สามารถจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษาได้ แต่จะต้องให้บริการแก่เด็กนักเรียนที่มีโอกาสขาดตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณในด้านค่าวัสดุเพิ่มขึ้น ฉะนั้นรัฐควรจัดสรรเงินงบประมาณหมวดนี้ให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้นให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ควรจะได้มีการวิจัยในด้านต่อไปนี้

- 2.1 ควรมีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายงบประมาณ หมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษาอื่น
- 2.2 ควรวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ กับหมวดรายจ่ายอื่น ๆ
- 2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารและครู ต่อการใช้จ่ายงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ในสภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
- 2.4 ควรวิจัยค่าใช้จ่ายหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุของโรงเรียนว่าได้นำไปใช้ในงานและโครงการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างไร
- 2.5 ในการวิจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายงบประมาณควรใช้วิธีการคิดค่าดัชนีจากจำนวนนักเรียนเป็นรายหัว ผลการวิจัยอาจจะมีผลต่างกันจากการคิดค่าดัชนีโดยใช้จำนวนโรงเรียนเป็นตัวหาร